

Encyklika papieża Leona XIII *Rerum novarum*, 1891 r.

[...] produkcja, handel stały się niemal monopolem niewielu i w ten sposób potrafili nieliczni a wielcy bogacze nałożyć prawie niewolnicze jarzmo na ogromny stan pracujący. – Ażeby to złe powiększyć, socjaliści podburzają biednych przeciwko bogatym i szerzą przekonanie, że wszelkie prywatne posiadanie powinno ustać, aby ustąpić wspólności dóbr [...]. Podobny jednak program nie tylko nie może zaradzić złemu, lecz przeciwnie, skrzywdziłby on przede wszystkim strony pracujące; nadto jest on niesprawiedliwy, gdyż gwałci prawa prawych właścicieli, sprzeciwia się porządkowi państwowemu i zmierza do zupełnego przewrotu porządku społecznego [...]. Nieznośne skrępowanie wszystkich, niewolnicza zależność byłyby następstwem zastosowania tego systemu. Otwarłoby to na oścież wrota niezgodzie i prześladowaniu wzajemnemu. [...] Z wymarzonej równości wszystkich nie pozostałoby nic innego jak oplakany stan poniżenia dla wszystkich. [...]

Dziś zagadnienie chwili stanowi kwestia robotnicza, której dobre lub nie rozwiązanie będzie miało wielką doniosłość dla społeczeństw. Robotnicy chrześcijańscy rozstrzygną ją łatwo, jeżeli połączywszy się w stowarzyszenia i słuchając roztropnego kierownictwa, wstąpią na drogę, na której ich ojcowie i przodkowie znaleźli swoje i publiczne dobro.

Wiek XIX w źródłach. Wybór tekstów źródłowych z propozycjami metodycznymi dla nauczycieli historii, studentów i uczniów, oprac. M. Sobańska-Bondaruk, S.B. Lenard, Warszawa: WN PWN, 1998, s. 331–332.

Praca z tekstem

1. Korzystając z wiedzy pozaźródłowej, zbierz informacje o Leonie XIII.
2. Przetłumacz tytuł encykliki *Rerum novarum*.
3. Przedstaw główne postulaty encykliki *Rerum novarum*.
4. Wymień zarzuty, jakie papież stawia socjalistom.
5. Wyjaśnij, dlaczego program socjalistów jest według papieża niemożliwy do realizacji.
6. Rozstrzygnij, czy możliwe jest według papieża połączenie działań ruchu robotniczego i chrześcijańskiego. Swoją odpowiedź uzasadnij.